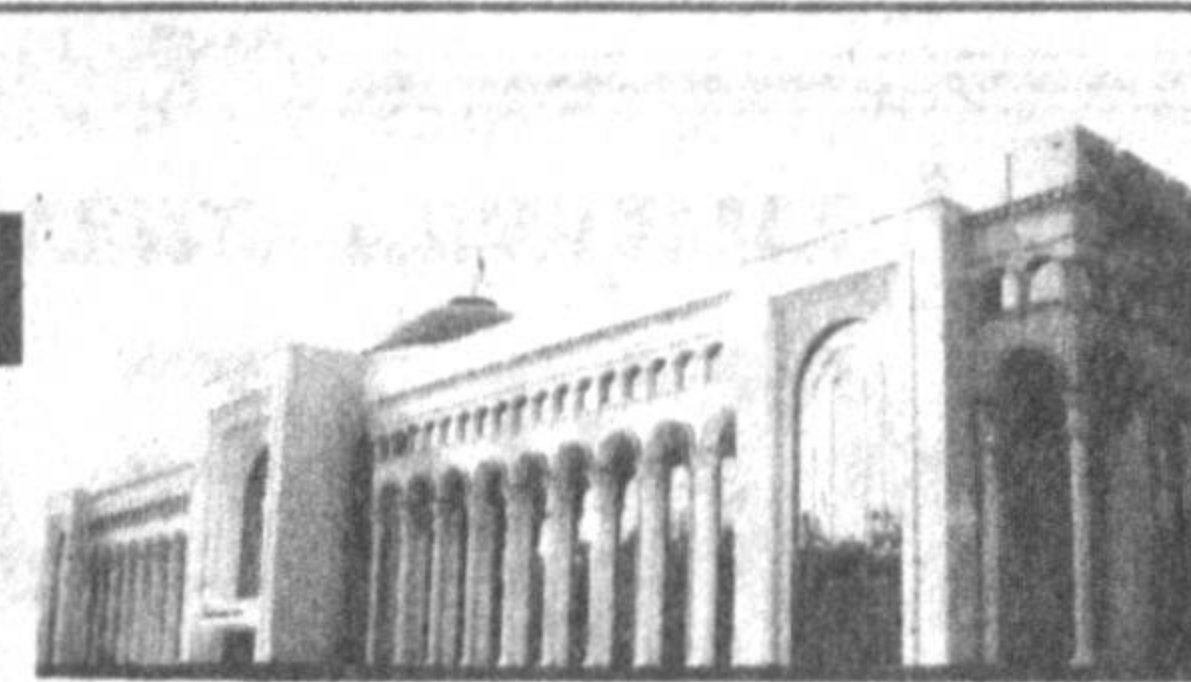

ШАҲАР
ИЖТИМОЙ-
СИЁСİY
ГАЗЕТАСИ

ТОШКЕНТ ОҚШОМ

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган ◆ № 82 (9.426) 2000 йил 12 июль, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

Авалло, Мустақиллик миллати-
мизга, халқимизга кимдир томо-
нидан ҳаёда этилган неъмат эмас.
Уни халқимиз ўз эркесвар фарзан-
дларининг қони эвазига қўлга ки-
ритганини янада яхшироқ тушун-
тириб беришимиз даркор. Истиқ-
лол, шубҳасиз, буюк неъмат. Унга
барчамиз муносиб бўлишимиз ва
уни кўз қорачиғидек асрашимиз,
ҳимоя қилишимиз керак.

Ислом КАРИМОВ.

МУСТАҚИЛЛИК БАЙРАМИ – МИЛЛИЙ ИФТИХОР БАЙРАМИ

10 июль куни Оқсарой қароргоҳида Ватанимиз Мустақиллигининг 9 йиллик байрамига тайёргарлик кўриш ва ўтказиш масалаларига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Унда президентнинг давлат маслаҳатчилари, ҳукумат аъзолари, оммавий ахборот воситалари раҳбарлари, зиёлилар вакиллари иштирок этди.

Йиғилишни Президент Ислом Каримов бошқарди.

Халқимиз яқинда истиқлолимизнинг 9 йиллик байрамини тантанали равишда нишонлайди. Ҳозир бу табарруқ байрамга бутун мамлакатимизда қизгин тайёргарлик кўрилмакда. Жойларда кенг миқёсда бунёдкорлик ишлари амалга оширилмоқда — янги иншоотлар қуриб бېтказилмоқда, турфа хил маданий-маърифий тадбирлар ўтказилмоқда. Жумладан, кунги кеча пойтахтимизда ўтказилган «Хеч кимга бермаймиз сени, Ўзбекистон!» деб номланган санъат фестивали кўпчиликка жуда манзур бўлди.

Айни пайтда мамлакатимиз раҳбари мустақиллик байрами муносабати билан амалга оширилаётган айрим тадбирлар ва тарғибот-ташвиқот ишларидан қониқмаётганини таъкидлади. Уларнинг аксариятида қуруқ расмийлик руҳи сезилиб туради. Энг улғу, энг азиз байрамимизга тайёргарлик кўриладиган пайтда, устувор миллий гулларимизни ҳиссиз гап-сўзлар, широбозлик, тахлилдан ҳоли кўрсатув ва эшиттиришлар, мақолалар билан обрўсизлантириб қўймаслигимиз лозим, деган фикр йиғилишнинг асосий мавзусини белгилаб берди.

Бугун қуруқ расмийчиликдан қутулишимиз, халқнинг, айниқса, ёшларнинг дилига йўл топиб бора оладиган тарғибот-ташвиқот ишларини излаб топишимиз лозим, деди Ўртабосири. Айримлар айтаётганидек, халқимиз мустақиллигини осонликча қўлга киритгани йўқ. Уни миллиятимизнинг гули бўлган не-не асил ўғлонларнинг тўққан муқаддас қони, неча асрлик машаққатли курашлар эвазига қўлга киритди. Халқимиз ҳеч қачон ўзга юртлардан келган босқинчилар олдида бош эгмаган. Бунинг учун Александр Македонскийга қарши курашган Спитамен, араб босқинчилари билан олишган Муқаннани, дунёнинг

ярмини истило қилган мўғул босқинчиларига қарши сўнгги нафасигача жанг қилган Жалолиддинни, мўғулларни юртимиздан ҳайдаб чиқариб дунё халқларини бу зулмдан қутқариб қолган буюк бобоқалонимиз Амир Темури эслашнинг ўзи кифоя. Истиқлолларга қарши кураш яқин ўтмишда ҳам тўхтамади. Жадидлар ҳам шу йўлда шаҳид кетдилар. Ҳатто, шўролар тузумининг охири ҳамласи бўлган 80-йиллардаги қатагон пайтда ҳам миллат шайни учун курашган ватандошларимиз кўп бўлди.

Бугунги куннинг энг муҳим вазифаларидан бири ёш авлодга ўша аждодларимизнинг жасур сиймосини кўрсатиб бериш, оталар қалбидagi жасорат туйғуларини уларнинг руҳига ҳам сингдиришдан иборат. Зотан, мамлакатнинг буюклиги унинг иқтисодий салоҳияти, ҳарбий қудрати, аҳолисининг сони билангина ўлчанмайди. Мамлакатнинг буюклиги халқнинг руҳи, миллатнинг эътиқодидаги собитлиги билан ҳам белгиланади.

Ўртабосири ўз сўзида Мустақиллик байрами муносабати билан бошланган ишлар 1 сентябрь арафасида бошланиб, сўнг тўхтаб қолмаслиги, доимий равишда давом этиши лозимлигини уқтирди. Шу йўлда олиб борилаётган тарғибот-ташвиқот ишларини таҳлил қилган экан, Президентимиз бу борадаги асосий йўналишларга йиғилиш аҳлининг алоҳида эътиборини қаратади.

Авалло, Мустақиллик миллатимизга, халқимизга кимдир томонидан ҳаёда этилган неъмат эмас. Уни халқимиз ўз эркесвар фарзандларининг қони эвазига қўлга киритганини янада яхшироқ тушунириб беришимиз даркор. Истиқлол, шубҳасиз, буюк неъмат. Унга барчамиз муносиб бўлишимиз ва уни кўз қорачиғидек асрашимиз, ҳимоя қилишимиз керак.

Иккинчидан, кишилик тарихида ўз

истиқлолнинг қадрига
ётмаган халқлар,
элатлар ва миллатлар
кўп бўлган. Истиқло-
лни сақлаб қоламан-
лар тарих саҳифа-
ларидан бутунлай ўчи-
б кетганини, эркини ас-
раб қолган миллатлар
эса шан ва шавкатда
тенгсиз юксакликларга
қўтарилганини
ибратли мисоллар
воситасида халқ-
имизга етказишимиз
лозим.

Учинчидан, миллий давлатчилигимиз, тарқиёт ва эрк учун курашган фарзандларини халқимиз янада яхшироқ билиши лозим. Улар ҳақида теран мақолалар ёзилиши, китоблар чоп этилиши, кўрсатув ва эшиттиришлар тайёрланиши муҳим вазифадир. Бундай буюк аждодларимизни фарзандларимизга яхшироқ танитишнинг янги йўллари излашимиз керак. Токи ўқитувчи: «Мана болалар, боболаримиз қандай буюк инсонлар бўлишган!», деб фахр билан айта олинсин.

Тўртинчидан, мустақиллик Ватанимизга нисбатан берди, халқимиз учун қандай янги имкониятлар очди каби саволларнинг жавобини аниқ ва тушунарли кўрсатиб беришимиз даркор. Мустақиллик туйғули мамлакатимизда эришилган бекиёс ютуқларни тарғиб-ташвиқ қилиш шунинг воситаларидан биридир. Айни чоғда, биз фақат мустақиллик туйғулига ўз заманимизга, эркимизга, муқаддас динимизга қайта эга бўлдик. Қолаверса, бизни фақат мустақилликдан кейингина дунё таниди, тўла тан олди.

Бешинчидан, мустақиллигимизга бугун қиммат ва нисбатан таҳдид соляпти, деган саволнинг жавобини ҳам тўла аниқлаб олишимиз керак. Зотан, асосий, кўзга кўринмас хавф ўзимизнинг ичимизда эканлигини аксарият ҳолларда сезмаймиз. Унинг номи маҳаллийчилик, уруғчилик, баъзан биронинг ютуқларини қўрқомаслик каби иллатлардир. Самарқанд ва Хоразмнинг бетакор ёдгорликлари, Нурота тоғларида қўйлаётган бахилларни, Сурхоннинг ажиб шаршараларини, Фарғона водийсию Тошкент боғларини, Қорақалпоқ ўланларини Ўзбекистоннинг ҳар бир фуқароси: «Шуларнинг ҳаммаси — бизники!» деб фахр билан айта оладиган даражага етганимиздан биз бир бутун ва энгилмас миллат, халқ бўлдик, деб айта оламиз.

Олтинчидан, миллий гуруҳ, миллий ифтихор туйғуларини одамлар қалбига сингдиришнинг янги йўл ва усуллари, тарғибот механизмининг топиш лозим. Қуруқ расмийчилик билан энг эзгу гулларни ҳам обрўсизлантириб қўйишимиз қўтирган натижага эмас, унинг аксига эга бўлишимиз мумкин.

Йиғилишда Бош вазир ўринбосари Х. Кароматов, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси А. Мелибоев, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлағонов, Ўзтелефардиокомпания раиси А. Қўчматов, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси А. Орипов, республика «Маънавият ва маърифат» кенгашининг масъул котиби А. Болиев ва бошқалар муҳокама этилган масалалар ҳуқуқидан ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирди.

Йиғилишда муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Мусулмон НАМОЗ,
ЎЗА мухбири.

Мустақиллик байрамига қизгин ҳозирлик кетаётган айни пайтда барча соҳа ходимлари ўшбу қўтлуғ айёмга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшиш ниятида меҳнат қилишмоқда. Барчамизга маълумки байрам тантаналари шахримизнинг бош майдони — Мустақиллик майдонидан бошланиб, бутун ўлкамизга ўз тароватини, шодиёнасини ёяди. Ана шу боис ҳам Мустақиллик майдонини байрамга ҳозирлаш пойтахтимиз бунёдкорлари зиммасига катта масъулият юкламоқда.

Бугун майдонга ташриф буюрган киши қизгин меҳнат жаҳасининг устидан чиқади. Қурувчилар тортиб дурдоргача, электрчию кран машинистига, бўёқчию сувоқчи, пайвандчию ҳайдовчи барча барчасининг ҳамжиҳатлигидаги меҳнати билан ҳар йилгидан ҳам гўзал ва кўркем, саҳна миллий қадриятларимиз ва шарқона урф-одатларимиз улғуланган ҳолда безатилмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, бу масъулиятли вазифа кўп йиллардан буён бунёдкорларга топширилган. Қурилиш майдонининг бош пудратчиси «12-трест» ҳиссдорлик жамиятининг 2-механизациялашган кўчма колоннасида. Бу ерда ҳозирда колоннанинг 70 нафардан зиёд бунёдкорлари қурилиш-тиклаш ҳамда пардозлаш юмушларини сифатли ва тез адо этишмоқда. Шунингдек, бош пудратчиларга кўмак бераётган «Чимган» меха-

низациялашган кўчма колоннаси, 50, 52, 65-қурилиш бошқармалари ишчи-хизматчилари ҳам суръатни бушаштиришмаяпти.

римизнинг ғайрати ўзгача. Бўёқчи ва кран машинистлари ҳам фурсатни қўлдан беришмаяпти. Маълумки, бу жуда ҳам масъ-

ШОДИЁНАЛАР ШУ ЕРДАН БОШЛАНАДИ

— Тайёргарлик, яъни қурилиш, тиклаш, ўрна-тиш ишларини 1 июлдан бошлаганимиз, — дейди иш-боши Баҳодир Акбаров. — Августнинг бошларида эса барча юмушларни тутати-шимиз лозим. Ана шунинг учун ҳам барча имконият-ларни ишга солган ҳолда, ёрдамчи пудратчиларни жалб этиб ғайрат билан меҳнат қилмоқдамиз. Ай-ниқса, бугун тикловчи, пайвандчи ва дурдоргла-

улиятли қурилиш майдо-ни саналгани боис ҳам энг моҳир ва тажрибали бунёд-корларимиз ишлашади. Айниқса, Владимир Муса-ев, Бахтиёр Умиров, Ман-сур Давронов, Тўрабек Ка-римбеков, Леонид Пруд-когийд сингари қурувчи-ларимизнинг шу кунлар-даги шижоатларини айтиб ўтиш ўринлидир. Энг му-ҳими, бу ерда меҳнат қилаётганлар ўз меҳнатла-ри маҳсулини бутун Ўзе-

кистон аҳли кўриб, қувониб завқланишини дилдан ҳис этишади.

Чиндан ҳам ҳар йил-ги байрамнинг завқи ўзгача бўлади. Халқимиз дилига фахр туйғусини жўш урдирадиган томошалар бўлиб ўтадиган, 9 йилда эришган ютуқ-ларимиз тараннум эти-ладиган шодиёналар маскани — Мустақил-лик майдони чиндан ҳам байрамона тусга кирмоқда. 10.700 ўрин-лиқ томошабинлар жойи, кўркем ва чирой-ли саҳна, 42 метрли янги панно, ҳар бири 16 метр баландлиқдаги 8 та минора ва бошқа турли-туман кўркем-ликлар майдон чиройи-ни очиб дилларга сурур бағишлайдиган кўнлар-га яқин қолди. Ана шу қалбларни энттиқтирган, одамларга олам-олам завқ-шавқ берадиган қўтлуғ куннинг эсда қоларли нишонланиши-да қурувчиларнинг ҳам ҳиссаси бекиёс бўлди. Зеро, улар бутун ана шу истак, ана шу ният йўлида астойдил меҳнат қилишмоқда.

Шарифа ИЛЁСОВА.

СУРАТЛАРДА: Муста-қиллик майдонидаги қизгин ишлардан лав-халар.

Сергей Любич олган суратлар.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ҚАРОРИ

Жисмоний шахслар томонидан товарларнинг айрим турларини Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб келишни ташкил этишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида

Жисмоний шахслар томонидан иж-
тимоий аҳамиятга эга бўлган истеъ-
мол товарларининг айрим турлари-
ни олиб келишни тартибга солиш ва
улар билан ички бозорни тўлдирish
мақсадида Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИ-
ЛАДИ:

1. Белгилансинки, жисмоний шахс-
лар томонидан республика ҳудудига
тижорат фаолияти учун ун, ўсимлик
мол ва мол ёғи олиб келишда жис-

моний шахслар (ўзлари қатнаб олиб к-
еладиган шахслар) томонидан олиб к-
еладиган товарлардан йиғим божсиз
олиб келишнинг белгиланган чеклан-
ган нормалари қўлланган ҳолда амал-
даги ставка бўйича улар божхона қий-
матининг 50 фоизи миқдориди ундири-
лади.

2. Ўзбекистон Республикаси Давлат
божхона қўмитаси тижорат фаолияти
билан шуғулланувчи жисмоний шахс-
лардан божхона тўловлари ва йиғимла-

ри ундиришнинг белгиланган тарти-
бига қатъий риоя қилинишини таъмин-
ласин.

3. Мазкур қарорнинг бажарилиши-
ни назорат қилиш Ўзбекистон Респу-
бликаси Бош вазирининг биринчи ўри-
нбосари Б. С. Ҳамидов зиммасига юк-
ласин.

Вазирлар
Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри, 2000 йил 8 июль.

ДАВР САДОСИ

БАРЧА МАБЛАҲАДАН ОЛИНГАН СЎНГҲИ ХАБАРАР

МАМЛАКАТИМИЗДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов
Оқсарой қароргоҳида Франция Республикаси мудофиа ва-
зири Ален Ришарни қабул қилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси «2000
йилда қўл мева-сабзавот маҳсулотларини марказлаштири-
лмаган ҳолда экспорт қилишни кўпайтириш чора-тадбирлари
тўғрисида» қарор қабул қилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ижти-
моий мажмуининг жорий йилдаги ярим йиллик фаолияти
яқунлари ҳамда «Соғлом авлод йили» Давлат дастурининг
бажарилишига бағишланган йиғилиш ўтказди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ижти-
моий мажмуининг жорий йилдаги ярим йиллик фаолияти
яқунлари ҳамда «Соғлом авлод йили» Давлат дастурининг
бажарилишига бағишланган йиғилиш ўтказди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ижти-
моий мажмуининг жорий йилдаги ярим йиллик фаолияти
яқунлари ҳамда «Соғлом авлод йили» Давлат дастурининг
бажарилишига бағишланган йиғилиш ўтказди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ижти-
моий мажмуининг жорий йилдаги ярим йиллик фаолияти
яқунлари ҳамда «Соғлом авлод йили» Давлат дастурининг
бажарилишига бағишланган йиғилиш ўтказди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ижти-
моий мажмуининг жорий йилдаги ярим йиллик фаолияти
яқунлари ҳамда «Соғлом авлод йили» Давлат дастурининг
бажарилишига бағишланган йиғилиш ўтказди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ижти-
моий мажмуининг жорий йилдаги ярим йиллик фаолияти
яқунлари ҳамда «Соғлом авлод йили» Давлат дастурининг
бажарилишига бағишланган йиғилиш ўтказди.

КОММУНАЛ ХИЗМАТНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШГА ЭЪТИБОР

Аҳолига коммунал хизмат
қўрсатиш тизимида иқтисодий
ислохотларни чуқурлаштириш
бўйича республика комиссия-
сининг навбатдаги йиғилиши
бўлиб ўтди. Тегишли вазирлик
ҳамда идоралар, коммунал хиз-
мат тизими ҳудудий ташкилот-
лари раҳбарлари иштирок эт-
ган йиғилиши Ўзбекистон Рес-
публикаси Бош вазирининг би-
ринчи ўринбосари, мазкур ко-

миссия раиси Б. Ҳамидов бош-
қарди.

Йиғилишда республика ко-
мунал хизмат қўрсатиш тизими
раҳбарлари, «Маҳалла» хайрия
жамғармаси вакиллари, комму-
нал хизмат қўрсатиш тизими
ҳисоботи тингланди. Асава ва
Олмалик шаҳарларида аҳолига
коммунал хизмат қўрсатиш бўй-
ича ягона буюртмачи хизматлари
соҳида иқтисодий ислохотларни
чуқурлаштириш концепцияси асо-

сида ташкил этилаётгани яхши
натижалар бера бошлагани таъ-
кидланди. Қўрсатилган коммунал
хизмат учун аҳолининг катта
миқдорда дебиторлик қарзи маъ-
жуд бўлган Андижон, Фарғона,
Тошкент, Самарқанд ва Бухоро
вилоятлари ҳокимликлари
бу борадаги фаолияти қаттиқ таъ-
кид қилинди.

Коммунал хизмат қўрсатиш
соҳида ислохотлар самарадор-

лигини таъминлашга ёрдам
берадиган турар жой мулкдорла-
ри ширкатларини тузиш бора-
сида Қорақалпоғистон Респу-
бликаси Вазирлар Кенгаши, ви-
лоятлар ва Тошкент шаҳри
ҳокимликлари томонидан ҳаля-
гача етарли чора-тадбирлар
қўрилмаётганига эътибор қара-
тилди. Бу борада комиссиянинг
минтақавий бўлимларига те-
гишли қўрсатмалар берилди.

(ЎЗА).

ЖАҲОНДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Л. Қўчма Лейпцигда ГФР
канцлери Г. Шрёдер билан учрашиб, қатор масалалар юза-
сидан музокаралар олиб борди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Л. Қўчма Лейпцигда ГФР
канцлери Г. Шрёдер билан учрашиб, қатор масалалар юза-
сидан музокаралар олиб борди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Л. Қўчма Лейпцигда ГФР
канцлери Г. Шрёдер билан учрашиб, қатор масалалар юза-
сидан музокаралар олиб борди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Л. Қўчма Лейпцигда ГФР
канцлери Г. Шрёдер билан учрашиб, қатор масалалар юза-
сидан музокаралар олиб борди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Л. Қўчма Лейпцигда ГФР
канцлери Г. Шрёдер билан учрашиб, қатор масалалар юза-
сидан музокаралар олиб борди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Л. Қўчма Лейпцигда ГФР
канцлери Г. Шрёдер билан учрашиб, қатор масалалар юза-
сидан музокаралар олиб борди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Л. Қўчма Лейпцигда ГФР
канцлери Г. Шрёдер билан учрашиб, қатор масалалар юза-
сидан музокаралар олиб борди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Л. Қўчма Лейпцигда ГФР
канцлери Г. Шрёдер билан учрашиб, қатор масалалар юза-
сидан музокаралар олиб борди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Л. Қўчма Лейпцигда ГФР
канцлери Г. Шрёдер билан учрашиб, қатор масалалар юза-
сидан музокаралар олиб борди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Л. Қўчма Лейпцигда ГФР
канцлери Г. Шрёдер билан учрашиб, қатор масалалар юза-
сидан музокаралар олиб борди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Л. Қўчма Лейпцигда ГФР
канцлери Г. Шрёдер билан учрашиб, қатор масалалар юза-
сидан музокаралар олиб борди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Л. Қўчма Лейпцигда ГФР
канцлери Г. Шрёдер билан учрашиб, қатор масалалар юза-
сидан музокаралар олиб борди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Л. Қўчма Лейпцигда ГФР
канцлери Г. Шрёдер билан учрашиб, қатор масалалар юза-
сидан музокаралар олиб борди.

Коммунал хизмат:

ТАЖРИБА ВА МУАММОЛАР

Истиқлол бахш этган кўплаб неъматлардан бири — миллионлаб кишининг ўз уй-жойлари ва шу асосда каттагина мулк эгасига айланганларидир десак хато бўлмас. Ҳа, шўро тизими одамларни мулкдан бегоналаштирди, уларни йўқсилларга айлантириш учун 70 йилдан кўпроқ вақт давомда кураш олиб борди. Умуман табиатга, хусусан инсон табиатига зид иш олиб бориш аввал бошдан ҳам натижага олиб келиши аниқ эди...

Мамлакатимизда бошланган ислохотлар биринчилар қаторида коммунал хизмат тармоғига дахл қилди. Натижада хусусийлаштириш оқибатида аҳолининг 98 фоизи ўз уй-жой мулкига эга бўлди. Бундай қилинишда чўқур рамиш маъно бор эди, албатта. Ҳар бир инсон ўзини чинакамга инсон деб ҳис қилиши учун биринчи навбатда ўз шахсий бошланасига — фақат ўзигагина тегишли чин маънодаги ватанига эга бўлиши керак. Бу туйғу ҳар биримизнинг онгимиз-шўримишга чўқур сингиб кетган маъна. Йилгит кишининг ватани бўлиши керак, бир инсонга — бир бошлана, деган гаплар бежиз айтилмаган. Ҳеч шубҳасиз, Истиқлол тўғрисида бу уй — ўлан тўшагига эга бўлган, «йўқсил»дан бир йўла мулкдорга айланган ватандошларимиз ўзларига шу улуғ неъматни эдиётган Мустақиллигимизни янада юксакроқ қадриятларига шубҳа йўқ.

Албатта, уй-жой мулкига эга бўлиш шў билан боғлиқ муаммоларни ҳам келтириб чиқариш тавона. Яъни эди ҳар бир хонадон соҳиби ўз мулкнинг кўз қорачиғиди яхши, умумий фойдаланишда бўлган коммунал тармоқларнинг бир маромда ишлашини таъминлашда шахсан иштирок этиши керак. Карамсанг — муштасам кўргон ҳам аста-секин емирилиб, йўқ бўлиб кетади. Ҳовли жойларига эга бўлган одамлар бунга жуда яхши билишадилар. Кўп қаватли уйлардаги хонадонларнинг чин маънодаги соҳибларига айланган фуқароларимиз эса, бунга энди ўз бошларидан синиб қўришапти. Коммунал хизматлар кўрсатишда юзага келиб қолган муаммолар айнан шу билан боғлиқ. Зеро, Истиқлол берган бу неъматни қадрлаш учун ҳам

вақт керак — чин маънодаги мулк қилиб берилган хонадонларимизни асраб-авайлаш, уни узоқ вақт яроқли ҳолда сақлаш янги мулкдорлардан янги ҳисоботи талаб қилиши — яъни шу унинг умрини узайтириш билан боғлиқ ҳар бир иқри-қирғига эътибор билан қараб, чинакамга гамхўрлик қилиш, зарур сарф-ҳаражатларни кўтариши зиммасига юқлайди.

Бунинг устига кўп қаватли уйларга хизмат кўрсатишнинг эски тизими — турар-жойлардан фойдаланиш участка, бошқармалари янги шартларга мувофиқ яроқсиз эканини ҳаётнинг ўзи исботлади. Улар на уй-жой эгаларининг аҳтиёжларини ва на давлат олдидagi мажбуриятларини ўқиди олишмади. Маъмурий буйруқбозлик усулига асосланган, кам даромадли соҳа сифатида доимий кадрлар кўнimsизлигига маҳкум этилган бу тизим лаёқатсизлиги ҳаммага аён бўлди. Шунинг учун ҳам давлатимиз бу соҳадagi ислохотларни жадаллаштиришнинг иктымол-хўқуқий базисини яратибди алоҳида эътибор бериб келаяпти. Уй-жой кодекси, «Турар-жой мулкдорларнинг ширкатлари тўғрисида»ги қонун ҳамда саккизта меъёрий-хўқуқий ҳужжатлар ва ўн иккита меъёрий ҳужжатлар қабул қилинди.

Бунинг ҳаммаси мажбурий уй-жой фондларини асраш ва улардан фойдаланишни яхшилашга қаратилган. Жумладан, ҳозирги вақтда пойтахтимизда ташкил этилган 77 та турар-жой мулк эгаларининг ширкатлари энг қimmatли мулкни ҳамма бўлиб асрашнинг истиқболли шакли экани ҳозирдан ҳам ўқиниб келимоқда. Бундай ширкатлар қисқа вақт ичида аҳоли ишончини оқлаб, коммунал хизматлар сифатини кескин оширишга эришди. Улар хизмат кўрсатаётган уйларда иссиқ ва совуқ сув тизимлари, каналликлари ва бошқа хизматлардан норозилик қарийб йўқлиги бормоқда. Томлардан чакка ўтиши ёки етүүлани сув босиб кетиши, ахлат ўсимларининг тўпланиб ётиши каби кўпгина нохуш ҳолатлар бартараф этилди. Жумладан, Сергели, Юнусов, Бектемир, Собир Раҳимов туманларида, бошқа туманларда аҳоли эътирозларига чек

қўйган ширкатлар анчагина кўпайиб қолди. Энг муҳими — хонадон эгалари ширкатлар фаолиятини ўз қўзлари билан қўриб, ишонч ҳосил қилишга, коммунал хизматлар учун ҳақларни тўлашга муносабатларини ҳам кескин ўзгартирмоқдалар. Бундай ширкатлар хизмат кўрсатаётган хонадонлар бўйича коммуналчилардан қарзлар йўқлиги бораётгани ҳам фикримизга яққол далил бўла олади.

Агар ҳамма жойда ахвол шундай силлиқ кетганида муаммога ўрин қолмасди. Афсуски, ахвол шундай эмас. Масалан, аҳолининг коммунал хизматлар учун қарзлари ҳамон катталигига қилиб келаяпти. Чўночи, биргина Сергели туманида уй-жойлардан фойдаланиш харажатлари ва коммунал хизмат учун аҳолининг қарзлари 109 миллион сўмини ташкил этиб турибди. 15 минг 152 хонадон эгаси қарздорлар рўйхатидан жой олган. Бундай мисолларни бошқа туманлардан ҳам келтириш мумкин. Бу ахвол узоқ давом этадиган бўлса уй-жой фонди яроқсиз ҳолга келиб қолши ҳеч гап эмас.

Шуниси ачинарлики, қарздорлар орасида фақат кам таъминланган ёки муҳтож оилалар эмас, балки ўзига тўқ, бадавист яшаб, ўрни келганда мактаблардан ўзини тая олмайдиганлар ҳам кўпчилиги ташкил этади. Ўша Сергели туманидаги Н.Абдулғафуров, Д.Қўноқов, З.Мамаева, М.Бадалова, М.Файзуллаев каби 70-80 минг сўмлаб қарзни қарздорларга ортиб юрган хонадон соҳиблари нимаиндир кўтиб, ўз оёқларига ўзлари болта ўришгаётганини сезишмай, кишини ажаблантирадиган йўл тутаяпти.

Коммунал хизматларни давр талаблари даражасига кўтариш борадида Яқасарой, Шайхонхўр ва Ҳамза туманларида етарли иш олиб борилаётганини ҳам айтиш керак. Шу асосда аҳолининг ҳақли эътирозларини ҳам эшитишга тўғри келади. Таҳририятимизда «Ишонч телефонлари» мунтазам ишлаб турибди. Шу телефонлар орқали, ҳақлар орқали шаҳримизнинг турли ҳудудларидан келаятган шикоят ва мунозабатларни ўз мутасаддиларига жўнатиш, зарур чоралар қўри-

лишини таъминлаш мақсадида назорат ўрнатилиш йўли билан аҳолини яхшилашга ўз ҳиссамизни қўшиб келаятганимизни таъкидлаш ўринли.

Бундай ҳолга бундан буён йўл қўйиб бўлмайди. Бунга яхши тушуниб олган кўп қаватли уйлар хонадон соҳиблари, маҳалла фаоллари ва ширкатлар билан биргаликда қарзларни йўқотишга қатъий кураш олиб боришапти. Чўночи, яна ўша туманда 1152 хонадон эгаси устидан материаллар прокуратурага топширилди. Ўтган ўн кун мобайнидагина шу туман судига яна 136 иш топширилган. Буларнинг ҳаммаси янги мулк эгалари ўз мулкларини асрашдан манфатдорликлари чўқур ҳис этаётганлари, энди ёнма-ён яшаётган ўз мулкига бепасанд қараётганлари билан мурося қилиб бўлмаслигига ишонч ҳосил қилганларини қўрсатиб турибди. Албатта, бунда маҳалла фаоллари билан ҳамкорлик катта аҳамиятга эга. Хуллас, ҳар томонлама лоялликка қарши курашиш керак.

Қарс — икки қўлдан, дейишди. Коммунал хизмат тармоқлари ҳодимлари ҳам ўз ишларига масъулиятни оширишлари керак. Жумладан, ҳозир кўпгина хонадонларда, ёки ертўлаларда сув сарфини ўлчайдиган асбоблар ўрнатилмапти. Шу ишларни ҳафсаласизлиқ билан бажариш, чала ташлаб кетиш ҳоллари ҳам йўқ эмас. Хизмат сифати ошмас экан, хизмат кўрсатувчилар билан шу хизмат истеъмолчилари ўртасидаги асосли-асоссиз эътирозлар, низолар ҳам барҳам топмайди. Икки ўртада умумий бойлигимиз — хонадонларимизга пўтур етати, фуқаролар азият чекади.

Ҳозир коммунал хизмат тармоғидagi ислохотларнинг иккинчи — энг муҳим босқичи бошланди. Яъни бу соҳани давр талаблари даражасига кўтаришнинг биринчи босқичи — унинг ҳуқуқий асослари яратилгани бўлса, иккинчи босқич — яратилган қонун ва меъёрий ҳужжатлар ҳақиқий иш беришини таъминлашдан иборат. Бу эса ҳамма томон учун баравар катта аҳамиятга эга. Демак, вазифа — шаҳримиз аҳолисининг барча табақаларини шу ишга сафарбар этиш, бунинг учун маҳалла, ширкатлар, коммунал хизмат тармоғи жамоалари шаклланиб келаятган ягона бюрократия тизими жамоалари, ҳокимликлар — қўйинчи бутун жамоатчилик ҳамкорлиги ва жон қўйдириб ишлашлари керак бўлади. Зеро, гап энг муҳим ҳаётий муаммолардан бири — бебаҳо бойлигимиз бўлган ўз қўли фондиди авайлаб асраш, ундан самарали фойдаланиш ҳақида кетаяпти. Бу эса, ҳалққа гамхўрликнинг олий қўринишларидан бири, жамиятимиз инсонларварлигининг ёрқин рамзи.

Инсонларга биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш усулларини фақатгина тиббий ҳодимлари эмас, балки ҳар бир киши билиши даркор. Чўночи биз кўчада, иш жойиди ана шундай ҳолатларга тез-тез дуч келишимиз. Шу сабаб ҳам шаҳримиздаги тўлим масканлариди бу мавзуга доир кўпгина тадбирлар, мусобақалар ўтказилди.

— Анжуманлар

ҲАМКОРЛИҚДАГИ ТАЪЛИМ

Қўни кеча шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси томонидан «ЮНЕСКО» ва АСП йўналишидаги мактаблар бўйича шаҳар конференцияси бўлиб ўтди.

Унда Тошкент шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси, Юнеско вакиллари ва «ЮНЕСКО» томонидан эътироф этилган Тошкент шаҳрининг 17, 29, 51, 91-мактаб ўқитувчи ва ўқувчилари иштирок этишди.

Конференцияни шаҳар халқ таълими Бош бошқармаси бошлиғи Ҳамидулла Йўлдошев кириш сўзи билан очиб, АСП мактабларининг асосий мақсади «ЮНЕСКО» томонидан кенг тарғиб қилиш, ана шу фаолиятга яна кўпроқ мактабларни жалб этиш, ҳамкорлик алоқаларини тиклаш ва кенгайтиришдан иборатлигига тўхтади.

Маълумки, 1996 йилдан бери шаҳримиздаги 17, 29, 51, 91-мактаблар «ЮНЕСКО» дастурий тадбирларида фаол иштирок этиб келмоқдалар, нафақат ўз мактабларида, балки шаҳарнинг бошқа мактабларида ҳам «ЮНЕСКО» қояларини кенг тарғиб қилмоқдалар. Масалан 29-ўрта араб тилини чўқур ўргатадиган мактабда «Сен тарихни биласанми?»

танлови, «Атроф-муҳит ва мен» мавзuida илмий анжуман, «Мен ва инсон ҳуқуқлари» мавзuida машгулот, «Дўстлик чегара билмайди» каби конференциялар ўтказилди.

«ЮНЕСКО» ишлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий комиссия вакили «Еш АСП мактаблари» бўйича мутахассис Дилноза Қурбонова бугунги тузатилаётган Шаҳар кенгаши ва унинг вазифалари нимаалардан иборатлиги ҳақида гапирди. Ва яна бугунги конференция мактаблар ишини фаоллаштирувчи шаҳар кенгашини ифодаловчи тасвирий рамз (эмблема) ижодий ҳамкорлигининг ёрқин намунаси бўлади деди.

Конференцияда «Тинчликни ҳимоя қилиш», «Ошқоралиқни қўллаб-қувватлашимиз» шiori остида «Мурожаатнома» ва «2000-2003 йиллар давомида ҳамкорликда ўтказиладиган тадбирлар» режаси қабул қилинди.

Шойра МУҲАМЕДОВА.

Раҳбарлик фаилатлари: уларни қандай шакллантириш керак?

МУҲИМ — ЗАРУР МУҲИТНИ ЯРАТИШ

Авалги суҳбатларимизнинг асосий мақсади меҳнат жамоаси раҳбари, менежернинг одамлар қўлига йўл топиш, жамоада бир жон бир тан бўлиб ишлаш муҳитини шакллантиришга хизмат қилувчи омиллар ҳақида фикр қўйилганлиги. Масалан, 10-вазифа раҳбарнинг одамларга ёқа билиш санъати ҳамда уни шакллантириш бўйича баъзи таъсирларни бериш билан бирга, бу борада муштарилар фикрини ҳам билиш истагимиз баён этилганлиги.

Одамларга ёқимлилик ҳақидаги фикрларга ўз фоида қўйилган, — деб ёзади жумладан бектемирлик газетхон Илҳом Назаров. — Берилган тақлифларга қўйишча ўз мулоҳазаларини баён этишмоқчи. Менимча ҳозир раҳбар билан ҳодим ўртасида шўролар давридаги ёр билан осмонга масофа аниқ қисқарган. Бунинг бош сабаби бозор иқтисодийликка қатъий билан ўтаётганимизда деб биламан. Қорхона бирон шахсникими, меҳнат жамоасига қарашлими ёки акциядорлар, ижарачилар мулкими — шаклдан қатъий назар, ўз эгасига эга. Шунинг учун ҳам, жамоанинг ҳаммаси бир ҳиссада бир манфат билан яшаши сув ва ҳаводек зарур. Шундай муҳит бўлмаса иш ўрнишишга ишонч йўқ.

Баъзи тадбиркорлар қорхона, цех ёки фирма ташкил қилар экан, ҳамжиҳатлик ҳақида ўйлаб, ўз яқинларини ишга олишга ҳаракат қилиди, — деб ёзади қилонзорлик тадбиркор Абдулла Состов. — Булар яқин қариндош, дўст-биродарлар, танишлар бўлиши мумкин. Бунга маълум маънода тушунас бўлади. Лекин амалда ўз тажрибамдан келиб чиқиб айтадиган бўлсам — унчалик яхши натижа бермас экан. Айниқса, меҳнат интизомини масаласида, маошлар масаласида «ундан менинг нимаам кам?» каби норозилик оҳангидagi гаплар совуқчилик туширади. Шунинг учун тадбиркор ўз «қомада»сини тузишда ёки меҳнат жамоасини шакллантиришда ҳодимларни малакаси, ишга муносабати, ғайрат-шижоати, жамоа бўлиб ишлашга лаёқати ва ниҳоят ҳамфикрлигига қараб танлаганини маъқул.

11-вазифада ҳодимларнинг ижодий қувватини тўла сафарбар этиш ҳақида гап кетган, — деди яқин қўлида ҳаммаҳорини Сайдулла Бобоев. — Шу борада келтирилган таъсирларга шўни қўйишча қилишни истардимки, одамларга ишонч ва ана шу ишонч ҳақида уларга тақор-тақор айтиб туриш керак экан. Бошлиқнинг ишончи ҳодимларнинг ишга муносабатини кескин ўзгартириб юборад экан. Бизнинг кичкинагина нон цехимиз шу ишонч тўғрисида аниқ кенгайиб, махсулот турлари кўпайди. Энг муҳими ишимиз унумли ва закли бўлиб қолди...

Бизнинг жамоамиз тарқалиб кетди — яхшигина бошлаган ишимиз ўйда-қўлда қолиб кетди, — дарадини ўртқолашди яна бир газетхон. — Бизнинг ҳаммаи Озбекистонда бўлган бўлиб сабаб, менимча, жамоа қўлича раҳбаримизнинг режаларини, мақсадини билмасди. Ундан бунга сўрасангиз ҳам у «Сиз ишонч билдингиз, ҳар нарсаси бошингизни сўқармагиз» деб, жериқ берарди. Ишимиз эса ҳеч қовушмади. Бошлиқ бир ўзи масалаларни ҳал этишга оқилолик қилди. Жамоамизда мулоҳазали, ҳаёт тажрибасига эга кишилар бор бўлса ҳам уларнинг фикрлари бошлиқимизни қизиқтирмади. Натижада ҳаммамиз зийн қўлдик...

Албатта, хусусий бизнес кичик қорхона ва умуман ишлаб чиқаришнинг ҳар қандай турини ривожлантириш ҳозирги бозор шароитидаги бўлган жамоанинг яқин ва виждондан ишлашига, зарур натижага эришиш учун бўлган интилиш-иштиёкда. Бу ерда энг аввало мақсад ва интилишлар муштарақлиги муҳим роль ўйнайди. Бунга эришиш эса, иш бошқарувчи — раҳбар ёки менежернинг умумий савияси, тажрибаси ва ташкилотчилик қобилияти, раҳбарликнинг замонавий услубларини қай даражада ўлжайтира олганига боғлиқ. Қорхоник мамлакатларда бу борада ўзига ҳослигининг бир қўринишини эслатиш ўринли деб ҳисоблаймиз. Кичик жамоаларнинг раҳбарлари (эгалари), иш бошқарувчилари) бошқа ҳодимлардан кўп ҳам аҳралиб туришмайди, кўп ҳолларда шериклари ёндаш турли бирон-бир иш жараёнида шахсан қатнашади ва намуна ҳам бўлишга интиляди. Кўп жиҳатдан ҳодимлар ўз раҳбарларини билимиди, ишбилармонлиқда, тажрибаси ва маҳоратида улардан устун қўйишади. Бу эса жамоани раҳбар атрафида жўнатишга йўл очилади.

Бугун биз шу йўналишда мулоҳаза қилишнинг давом этираимиз. Иш бошқарувчи (раҳбар ёки менежернинг мақсади, унинг фаолиятининг бир жиҳати ҳодимларга улар бажараётган ишнинг жуда муҳимлиги, фирма (қорхона) учун фойдаланилигини, ниҳоят жамоанинг ютуқларига улар қўшаётган ҳисса салмоқчилигини тушунириб, ишонч билан ишлайдиган бўлиш керак. Бундай қилиш ҳодимларда ўз ишга, иш жойи, қорхона ёки фирмага меҳр қўйиш, келажикга бўлган ишончини мустаҳкамлаш учун зарур. Оқибат натижада эса, жамоада яхши маънавий-ахлоқий муҳит шаклланиди, юксак унумли меҳнат учун шaroит яратилади, ҳар бир ҳодим шахс сифатида камол топишга йўл очилади. Мана шундай муҳитни вужудга келтириш учун, мутахассислар фикрини, фаолиятини қўйишга йўналишларидан фойдаланиш мумкин.

1. Жамоада ўзаро ишонч, ҳурмат ҳам бир-бирига ёрдам муҳитини яратили.

2. Ҳар бир ҳодимни қизиқариш ва истиқболли иш билан таъминлаш, унинг ижодий имкониятини рўёбга чиқариш учун шароит яратиш бериш.

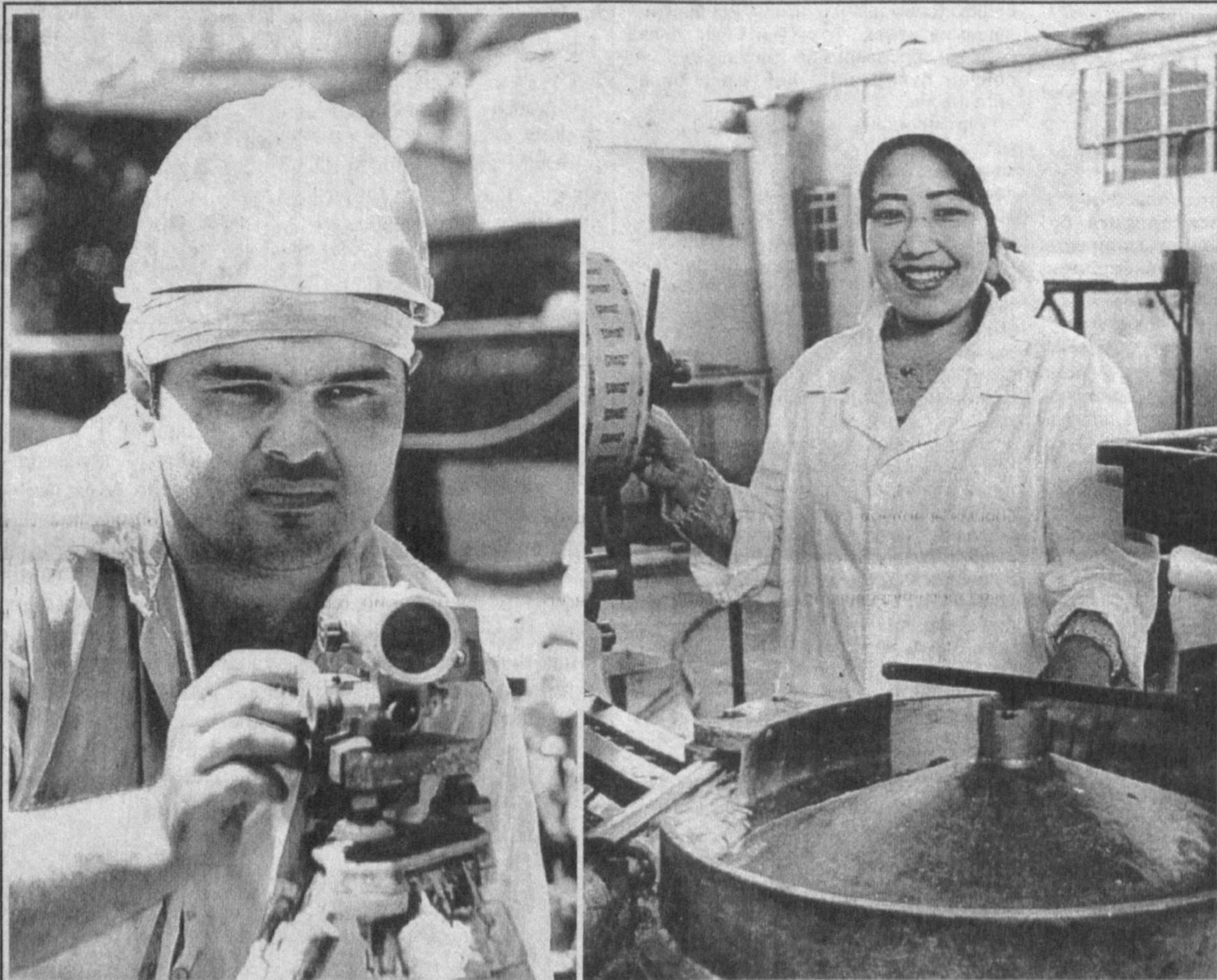
3. Ҳар бир ҳодим олғига етарли даражада мураккаб бўлган аниқ, шў билан бирга бажариш мумкин бўлган вазифаларни қўйиш.

4. Фирма (қорхона) фаолияти натижасига ҳодим томонидан қўйиладиган ҳиссани аниқлаш, шўнга муносоиб равишда уни рағбатлантириш, айниқса, унинг ижодкорлиги ва ташаббусини турли баҳолаш. Рағбатлантириш фақат иш ҳақини ошириш, муқоратлар ёки бошқа моддий рағбатлантириш иборат бўлмай, балки бошқа хилма-хил йўллар билан ҳам амалга оширилиши керак.

5. Ҳар бир ҳодим ўз имкониятларини кенг намоён қилиши учун шароит яратиш, меҳнатга ёллаш, хизмат бўйича кўтарилиб боришни таъминлаш учун ҳаммага бир хил шартлар қўйишга эришиш.

6. Фирма (қорхона) жамоасида билришайиш, самимийлик ва ҳақлиликка интилишни рағбатлантириш.

Юқорида билдирилган мулоҳазалар менежер (раҳбар) имкониятларининг кичик бир қисми, ҳоло. Республикасида иқтисодий инновацияларни ўртага ҳис ҳисобларини қўйишга оғлан ҳолда ҳар бир ҳодимнинг ишда юксак самара билан ишлаш, унинг ҳар томонлама камол топишга, эришлган натижага қараб уларни рағбатлантиришнинг ўзини-ўзи қилиш тизимлари ҳақида фикр-мулоҳазаларини баён этиш ва уларни таҳририятимизга йўллан. Уйлаймизки, улар бошқа ҳамкасбларининг ҳам қизиқариши табиий. Бошқа фикр-мулоҳазаларини тақдим қилиш ҳам тартибманоқ ёзиб юборинг. Бу — бизнинг сиз азия тадбиркорларга йўлланган 13-вазифамиз эканини эслатиб қўйилди. Мақтубларингизни кутамиз!

Шаҳримиздаги янги кўркем биноларнинг қад ростлашда уста қурувчиларнинг, дўконларимизни сифатли махсулотлар билан таъминлашда эса енгил саноат ҳодимларининг ҳиссаси катта бўлмоқда. Сиз суратда ана шундай илғор қурувчи Алишер Хусанқўжаев ҳамда саноат ҳодимаси Сурайё Мавлоноваларни кўриб турибсиз.

«Миллий Реабилитация Марказининг ташкил қилинганга ҳали кўп вақт бўлгани йўқ, — дейди суҳбатдошим, тиббёт фанлари номзоди, шу маскан бош директори Жамолдин Нажмиддинов, — аммо мамлакатимиз раҳбарияти ва Ўзбекистон Республикаси Ижтимоий таъминот ва зирлигининг бегарас ёрдами тўғрисида шў кўнча аниқгина ишлар амалга оширилди».

Хўш, аслида Ўзбекистон Миллий Реабилитация Маркази (УзМРМ) ташкил этишдан мақсад нима эди?

Маълумки, истиқлолнинг дастлабки йилларида Олий Кенгаш (ҳозирги Олий Мажлис)нинг биринчи сессиясида «Ўзбекистон Республикасида ногиронларни ижтимоий ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Республика Қонун қабул қилинди. Бу юртимизда ногиронларнинг манфадатлари, ҳуқуқ ва эркинликларини аниқ белгилаб берилганлигининг, бир сўз билан айтганда бош мақсад — ижтимоий ҳимояни мустаҳкамлаш бўлиб қолганининг ёрқин далилидир.

1995 йилда қабул қилинган Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикасида ногиронларни реабилитация қилишнинг 1996-2000 йилларга мўлжалланган Давлат Дастури тўғрисида»ги қарори ногиронларнинг ижтимоий аҳоли ва муаммоларини бартараф этиш сари амалий қадам ташланганини кўрсатадиган омиллар. Ҳақиқатан ҳам 1997 йил 2 апрелда ижтимоий таъминот ва зирлигининг буйруғига биноан Ўзбекистонда ногиронлар меҳнат қобилиятини аниқлаш ва тиклаш илмий тақририш институтини ҳамда унинг клиникаси негизиди УзМРМ фаолият бошлади.

Шу ўринда УзМРМ раҳбари Жамолдин акага савол

билан мурожаат қилдик.

— Илгари ҳам сиз юқоридида тилга олган илмий тақририш институтини фаолият олиб борардиз. Айтинчи, УзМРМ шу институтдан қай жиҳатлари билан фарқ қилади?

— Собик Иттифок даврида ташкил қилинган Ўзбекистонда ногиронлар меҳнат қобилиятини аниқлаш ва тиклаш илмий тақририш институтини ҳамда клиникаси ногиронлар муаммоларини тўла-тўғри ҳал қилолмас, асосан ногиронни Тиббий Меҳнат Эксперт Комиссияси (ТМЭК) қўригидан ўтказиш билангина шўғулланар эди. Клиникамиз

га ижобий таъсир кўрсатиб, ижтимоий ҳолати ўрганиладиган ҳамда унга ижтимоий фойдали меҳнатнинг бирон-бир тури билан шўғулланиш тавсия этилади. Албатта бу жараёни аниқлашда ногирон шахс қандай ўмушни бажара олиши мумкинлиги, қобилияти ва эҳти қай даражада эканини эътиборга олинади. Шу боис ҳам УзМРМда фақатгина терапевт, жарроҳ, экпертларгина эмас, балки реабилитологлар, руҳонислар ҳам фаолият олиб боришмоқда. Ногироннинг ишга лаёқатини Ногиронлар меҳнатини рационал ташкиллаштириш бўлими амалда охиришга қўзда тутилган. Ис-

ТМЭК экспертлари ишлгидан менга 2-гурӯх ногиронлигини белгилашган эди. ТошДУ (ҳозирги Ўзбекистон Миллий Университети)нинг журналистика факультетини тугатганидан сўнг бирор газета ё журналда ижодий ҳодим бўлиб ишлашни оруз қилдим. Аммо ТМЭК томонидан белгиланган 2-гурӯх ногиронлиги ҳақидаги ҳужжат ишлаганига йўл бермасди. Шу сабаб ўз иктиврим билан ТМЭКга бормай қўйдим. Натижада менга ногиронлик гурӯҳи қайта белгиланмади.

Оллоҳга шўқри, Ўзбекистон Ногиронлар ва Кар-соқовлар жамиятларининг наشري бўлиши

билан жигар, буйрак, ошқозон ости бези, бачадон, генетик, эндокрин ва қанқорсимон без, сў бези, урологик аъзоларда мавжуд бўлган хасталиклари яхши қилишга аниқлай оладиган УЗИ экотомограф дедя номланувчи тиббий аппарат келтирилди.

Компьютерли кардиограф — ЭКГ аппарати эса юрак қон-томир, ишемия, бод, қон-босим хасталиклари аниқлаб беморни янглишмай даволашда ҳақимга яқиндан ёрдам беради.

Стресс система деб номланадиган аппарат эса физик оғирлик таъсирини юрак-қон томир системасининг ишлаш фаолиятини, стероанализатор, по-

УзМРМнинг келажакдаги ривожига жуда катта аҳамиятга эга эканигини ҳисобга олган Республика раҳбариятининг қўмағида айни кўнларда ушбу тиббий масканнинг янги, замонавий биноси қурилиши бошланган. Агар ушбу қурилиш пўёнига етиб УзМРМ янги бинога қўйиб ўтса яна яхши бўлиши, фотобар ташкил қилинади, янги замонавий тиббий жиҳозлар ногиронлар учун хизмат қилади. Бу дегани ҳозирги кўнда Реабилитация Маркази фаолиятдаги айрим муаммо ва қамчиликлар ўз-ўзидан бартараф бўлади дедимки.

Хулоса ўрнида шўни айтмоқчимизки, реабилитация жараёни мутахассислар томонидан ҳали кўплаб изланишчи, ўрганилиш талаб этадиган соҳа. Назаримизда тиббий, касбий, ижтимоий реабилитация жараёнини ногирон учун босқичма босқич олиб бориш лозим. Бу жараёнида биринчи баҳар, бирини чала қолдириб бўлмайди. Шу боис ҳам ниятимизда Юрбошимиз ва ҳукуматимиз гамхўрликларни остида илғои борча ногиронлар муаммасига барҳам берилипти. Зеро, 2000 — Соғлом авлод йилда қабул қилинган соғлом авлод Дастурини муваффақиятли амалга ошириш, Соғлом она ҳамда соғлом бола муҳофазасига эътибор бериш, жамиятимизнинг тенг ҳуқуқли аъзолари бўлиши ногиронлар реабилитациясига ҳар сафар жиҳдий эътибор қаратиш даркор. Ана шўнда жамиятимизда ногиронлар сонини қисқартириш, Аллоҳиқабил соғлом йилгилар, Барқиний сингари дурқун гузал қизлар сафи ортди. Чўночи Президентимиз айтганларидек, «Фарзандларимиз биздан кўра кўчли, билимди, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт». Илоҳий ҳеч қандай ногиронлик қисмати насб этмасин.

Ақбар Йўлдошев.

РЕАБИЛИТАЦИЯ: КЕЧА, БУГУН, ЭРТАГА

бор-йўғи терапия ва жарроҳлик бўлимларидангина иборат эди. Ҳозирги кўнда эса юртимизда ногиронлар Реабилитация Марказларининг илмий асосларини яратиш ва ташкилий-усулвий фаолиятини мувофиқлаштириш мақсадида УзМРМ структурасида 10 илмий бўлим (ўчтаси филиал таркибиди) ва 9 та клиник бўлим (турттаси филиал таркибиди) ҳамда ёрдамчи бўлимлар ташкиллаштирилган. Хўссан, ногиронлар меҳнатини рационал ташкиллаштириш, ногиронлар ижтимоий-руҳий-қасбий реабилитация қилиш, ногиронлар учун мослама ва ҳаракат воситаларини яратиш, юрак-томир касалли

Муносабат

ЎЗИНГ ПИШИРГАН ОШ...

Эсида ўша куни ойиси билан даласи қаттиқ уришиб қолишди. Ниманингдир қарчиллаб сингани, сўнг даласининг «Йуқол!» деб бақирганини у аниқ эшитди. Бир маҳал ойиси булар ухлаб ётган уйга кирди.

— Нилу, уйроқмисан, уқатгани кийинтир, кетамиз!

Ойиси йиғлаб юборди. Нилуфар кўрқанидан титраб, укасини уйғота бошлади. Сўнг ҳаммалари турганиб-сурганиб йўлга чиқишди. Ўз оқшони серюлдуз, атроф осойишта эди. Укасининг кўлларида ушлаб олган Нилуфарнинг кўзларига ёш тўлди: «Хозир ҳамма-ҳамма мазза қилиб уқлапти, биз бўлсак...» Кўшнни маҳалладаги бунисининг дарвозасини қоқишганида, ичкарида ҳали чироқ ўчмаганди. Шу куни тоғаси ишдан кечроқ қайтган, ҳаммалари тоқсўрида чой ичиб ўтиришган экан.

— Келинлар, болаларим, — буниси булар билан шояиб кўришди, сўнг ниманидир фаҳмлангандек секин сўрди: — Ҳа, тинчликми?!

Ҳаммалари ўтиришди. Ҳол-аҳвол сўрашди. Ҳар гал келганларида тоғаси Нилуфарга «Ҳа, пучуқ, юрибсанми?» деб ҳазил қилар, укасини эса осмонга отиб ўйнатарди. Бу гал индамади. Ойисининг кўзлари қизаргани, ўзи эса бир ҳолатда экани ҳаммани гангитиб қўйганди. Ана, ойиси уйдаги жанжални гапиритпиво, ўзини йиғидан тўхтатолмади. Нилуфар ойисига жуда-жуда ачинди шу тоғда. Буниси оғир «уф» тортиди. Сўнг деди:

— Ўзинг пиширган ошни айланиб ҳам, ўргилиб ҳам ўзинг ичасан.

Бундан ўзга чора йўқ, болам...

Ҳаёт қизиқ... Қачонларидир сен эшитган ўғитлар, қўлогинга муҳридан қолган ўғитлар бошинг тоғша теккандигани эсингга келаркан. Сўнг ўша ўғитлар сеннинг ҳозирги ҳолатингни тақдорлаётгандек ҳаёлингга айланавери, айланавери... Нилуфар раҳматли бунисининг ўша сўзларини кейинчалик жуда кўп эслади. Мана, ҳозир ҳам...

Ўша куннинг эртасига ойиси билан яна уйларига йўл олишди. Ойиси ҳеч бир жанжал бўлмагандек уй ишларига уйнаб кетавери. Нилуфар бор ҳақиқатни кейинчалик эшитди. Ойиси қизиқ пайтида, «кўз олдимида ўсган яхши бола», деб уни кўшнни йиғитга орқаваротдан унаштириб қўйишган экан. Шаҳардаги ўқийдиган таътилга қайтган ойиси бунни эшитиб роса жигибйорди бўлибди. «Мен унга тегмайман, ўзини таниганим бор», деди. Қизидан бу нарсани кутмаган буниси ойисини хўп йўлга солимоқчи бўлибди, лекин уринишлари сўз кетибди. Сўнг ойиси мана шу даласига теккан экан. Эҳ... Улар шунақам кўп жанжаллашар экан, бири-бирини шунақам ҳақоратлашардики, эсласа, Нилуфар ҳали-ҳали уялади. Бунисиникидан қайтишганидан сўнг ойиси тақдирга тн берди. Кейинги жанжаллардан сўнг бирор марта ота уйига бормали. Фақат, кўпичча Нилуфарнинг ёнига келиб, унга насиҳат қиларди:

— Тақдиринг меникига ўхшамасин-да, қизим. Ичмайдиган, чекмайдиган бир мўмин-қобил йиғит бўлса, бахтинг очилармиди...

Эндигина балоғат остонасига турган Нилуфар ойисининг сўзларидан қизарди. Бир гал ойиси яна шу ҳақда сўз очди: «Сенинг бахтингни, қуллаб-яраб юрганнингни кўрсам, тортган азобларимнинг ҳаммаси эсимдан чиқарди...» Совчилар ҳам кун сайин қўлайиб келаверишарди. Аммо Нилуфар турмуш қилишга шоям-шоям, худди ойисининг кўнглидагидек йиғитни қидиришарди.

Собир уйланаган деб одам қўйди. Нилуфар уни яхши йиғит деб эшитганди. У бир кунни қизининг йўлини тўсди. Қайфи бор эди. Нилуфар шу заҳотиёқ: «Бўлмай-

ди!» деди. Саъдуланинг совчилари уйларида ўтиришганда Нилуфар дарча тиркишдан кўчага қаради. Совчиларни қиз уйига бошлаб келган йиғит дарахт тағида сизарет тутатиб турарди. Нилуфар яна кўл силтади. «Чекаркан, тегмайман!» деди. Кўшнни маҳаллалик Талъат билан уни дугонаси таништирди. Бирга ҳибонга айлангани чиқишди. «Ичмайди, чекмайди, бир оғиз сўзингга маҳтал. Бундан ортинини қасрдан топасан?!» деб шивирлади дугонаси шу кунни. Нилуфар ҳам шу йиғитга кўнгли қўйгандек бўлди. Келиб ойисига айтди.

— Шошмагин, қизим, ичмаган, чекмаган бир юввош бола яхши бўлиб қолаверармиди. Даланг ҳам йиғитлигидега кўзимга жуда юввош бўлиб кўрунмади. Обдон синагин, у йиғитни. Ахир яхши билмайсан-ку, ҳали.

Ойиси ҳам қизиқ. Ҳали ундок дейди, ҳали бундок, Нилуфар негадир ўша йиғитни кўпроқ ўйлар, келатган совчилар билан ҳам энди қизиқмай қўйганди. У фақат Талъатнинг совчиларини кутарди.

Тўй ҳам бўлиб ўтди. Бирор йилча яхши яшади. Кейин... Бўғини ўйласа Нилуфар аламлидан дод деб юборай дейди. Кўпичча «Ҳамма эркаклар ҳам шунақадир» деб ўзини овутомоқчи бўлади. Агар шундай бўлса... Ана, дугонаси Сабоҳатнинг эри, ишдан келасида болаларини ўйнатгани кўчага олиб чиқиб кетди. Сўнг аҳли инок ўтириб овқатланишди. Ноиланинг эри-чи, кунига хотинига бир донга гўл қўтариб келарди.

Дугонаси қўлиб: «Ҳа, бугун байрамми?» деса, «Ҳоҳласан қар бир кунни байрам қилишимиз мумкин, бекам!» деркан. Кўшнларини ҳам кунда кўриб туради, бири овқатдан сўнг хотини билан сайрга чиққан, бири бола-чақоларини олиб меҳмон ё томошага отланган, яна бири ҳовлидаги сўрида оиласи билан қақчақлашган...

Нилуфарчи?! Буларнинг ҳовлиси ҳамиша жимжит. Эри Талъатжон на кўнгликка қўйилади, на оиласига. «Одам ҳам шунақанг ичмадигани топ» бўладими...» Нилуфар ойисиникига қўлиб, очик чехра билан бориб келарди, «кўёнингиз мана бунини сизга совғага олибди», «сизларни кўрмолаётганингиздан жуда хижолатдасан», «шу кунларда ишлари қўлайганидан-қўлайган» деб ойисининг кўнглини тинчитарди. Сўнг уйига қайтиб ҳамма «ёлғон»лари учун ўзини койиб, «бунақа кўёви борлигини ойим сезса, хафа бўлардилар», деб яна ўзини оқларди...

Охири дугонасига «ёрилди». «Ичмаса, чекмаса, сени уришиб-сўкмаса, мазза қилиб яшайвермайсани, Нилу!» деди дугонаси хандон отиб. «Э, бундан кўра гапирар гапини гапириб, уриб-сўксам майлидир!», деди Нилуфар аччиги келиб. Бир кун икки фарзандини олиб, йўлга отланди: «Кетаман! Инсон дунёга бир марта келади. Қачонгача шундай яшайман. Ойимга ҳаммасини айтаман...» Ойисининг дарвозасига яқинлашиб, дарвоза тиркишидан ичкарига қаради, ҳовлида чироқ ёниқ, укаси билан ойиси гаплашиб, чой ичишиб ўтиришарди. Нилуфар болалигидан ўша воқеани хотирларди. Ушанда ҳам худди шу бугунгидай сўлим ёз оқшоми, чарогон ҳовлида буниси билан тоғаси шу бугунгидай сўхбатлашиб ўтиришганди. Нилуфар бир зум хаёлга толди. Ҳозир ичкарига кирди. Ойиси у билан кўришаётди, «Ҳа, тинчликми?» деб сўрайди. Сўнг ҳаммалари ўтиришганида Нилуфар ойисига ҳаммасини йиғлаб-сиктаб гапириб беради. Ойиси оғир «уф» тортади, сўнг дейди:

— Ўзинг пиширган ошни айланиб ҳам, ўргилиб ҳам ўзинг ичасан, қизим. Бошқа чора йўқ...

Нилуфар ортига бурилди. Жимгина қараб турган болаларини бирма-бир бағрита босди, сўнг уларнинг қўлидан етаклаб, ўз уйи томон шоям...

Гулчехра ЖАМИЛОВА.

Дастурхонимиз доимо тўкин бўлсин.

ФАЛСАФИЙ МУШОҲАДАЛАР МЕВАЛАРИ

Ўзбекистон Бадий Академиясининг кўргазмалар хонасида словачилик расмиди Душан Каллай (1948 йилда тулган)нинг графика асарлари кўргазмаси очилди. Унга кўп эмас, атиги олтишга яқин турли хил ҳажмларда ишланган изиланиш ва меҳнат маҳсули тезда томошабинларимизни ўзига жалб

эди. Санъат муҳлислари ҳалини банд этишининг боиси, тасвир устасининг чуқур билим олгани ва ҳаётни мукамал ўрганиб, фалсафий мушоҳада қилиб, сўнг ишга киришганида экан. Биз бунини шакллар уйини ҳисобланмиш китоблар безагидан тортиб, яхлит калам тасвирларида сеза билдик.

Душан Каллай дунёни туғунди. Ҳақиқат йўлидан дадил борибди. Ҳаёли оғушда кенг тасаввурга эга бўлган ҳолда ҳаёли отини ишга солиб, реал ҳаётга ҳамоҳанг бўлиб, бу дунё ишлари мураккаб, машаққатлардан иборат, уни енга биллиш керак, деган ғоясини худди чигал ишлар шодасини эслатувчи

тасвирларида ифода эта олган. Жумладан «Натюрморт», «Суйкаса», «Буюк бахтсизлик», «Энгилейнинг дунёга келиши», «Қадимий воқеа» ва ўнлаб асарларида яна шунинг гувоҳи бўлимади. Булар билан чекланиб қолмай нима учун яшаётганимизни яна фалсафий мушоҳада қилиб, инсон ва яратувчи ҳақида ўйлаб к-

тади. Оламнинг яратилиши уни тинчтмайди. Шакллар уйинида максималдир ёритишга уринади. Оллоҳ инсонга инъом этилган тафаккурни қўз-қўз қилиб, инсон ақл-зақоси, кашфиётлари, техник қўрилмалари ва ният ҳалокатларини «Тобутнинг туғилиши», «Тирик машиналар», «Икар Давалас Атлантикада», «Антон Стапачанин кўчони» ва бошқа асарларида акс эттиради. Душан Каллайнинг ижод

Нафосат оламида

намуналарини қайта-қайта томоша қилиб, улар олдида локаллик билан ўтиб кетмиш келмади. Термулган саримиз ўз қарига тортиб боради. Бу албатта расмиди маҳорати, ҳозиржавоб асарлар яратиб, томошабин қалбидан йўл топаётганида эди. Махмуд АХМЕДОВ, Ўзбекистон Бадий Академияси Санъатшунослик илмий-тадқиқот институтининг катта илмий ходими.

Тошкент шаҳридаги 46-мактаб томонидан 1994 йилда Шонсаев Шухрат Содиковни номига берилган АН 415741 рақамли шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Республикаси давлат кутубхонаси жамоаси китоб сақлаш бўлимининг собиқ мудири Шарифа Хўжаевна ИМОННАЗАРОВАНИНГ вафот этганини муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор қилади. Яқасарой туман товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар Палатаси «Она Нафиса» хусусий фирмаси директори Нафиса Каримовна Тошпўлатовага отаси ҚАРИМ отанинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Бош муҳаррир Акмал АҚРОМОВ
Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР:
хатлар — 133-29-70;
эълонлар: 133-28-95, 132-11-39.
факс: (3712) 133-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади.
Нашр кўрсаткичи — 209
Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади.
Қозғо бичими А-2

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтамати»га — 133-74-05 телефониға мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10.